ՕՐԱԳԻՐ

10 ՓՐՑ. **Կ. ՊՕԼՍՈՅ** 10 ՓՐՑ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ 1290 ՐԸԳԻՒԼ ԱԽԸՐ 18 | ՈՒՐԲԱԹ 1 ՅՈՒՆԻՍ 1873 | Ն. Տ. ՅՈՒՆԻՍ 13 ԹԻՒ **954**

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. ՊՕԼՍԻ ՀԱՄԱԼՆԵՐԸ

Ընդ ծով և ընդ ցամաք անուն երևելի գերմանական պատկերազարդ լրագրի մէջ նորերս գտայ շատ գեղեցիկ պատկեր մի, որ կը ներկայացնէր խումբ մի համալներ։ Այս պատկերի վրայ իմ ուշադրութիւնս դարձուց Զուիցերացի ուսանող ընկերներէս մին, որոյ հետ նստած էի բազմամարդ սրճարանի մի մէջ։ Ափսո՜ս որ մեք պատկերազարդ թերթ մի չունենալով չենք կրնար վերատպել զայն. ուստի թող ներուի ինձ առաջարկել Ա. Մամլոյ յարգոյ ընթերցողներուն գէթ հետևեալ յօդուածը, որ պատկերի հետ միասին հրատարակուած էր Գերմաներէն լրագրի մէջ։

«Արևելք գնացող իւրաքանչիւր ճամբորդ ամեն բանէ առաջ կը ծանօթանայ բեռնակիրներու, և կամ ինչպէս որ հոն կ'ըսեն համալներու հետ։ Համալն է որ կը մատուցանէ ուղևորին առաջին ծառայութիւնը նորա դոյքը շոգենաւէն հիւրանոց տանելով, և կրկին համալն է որ վերջին ծառայութիւնը կ'ընէ նորան այն գոյքն հիւրանոցէն շոգենաւ կրելով։ Ստէպ կը պատահի որ համալը ճամբորդի անձն անգամ կը տեղափոխէ՝ թէ ջրի ցամաքութեան աղագաւ՝ եզերքին մօտենալու անկարող նաւակէն՝ զնա հանել տանելով, թէ նորա ամուսինը պատգարակի մէջ տեղէ տեղ շրջելով և թէ վերջապէս, բառիս յատուկ նշանակութեամբ, իբրև մեռելակիր յետին սպասարկութիւնը մատուցանելով երկրաւոր ուղևորին։

Բայց սակաւ ճամբորդք տեղեակ են այն նշանակութեանը, որ ունին համալք Օսմանեան մայրաքաղաքի վաճառականութեան համար և թերևս սակաւք միայն գիտեն, որ առանց համալներու բնաւ կարող չէր առևտուր լինել Պօլսի մէջ։

Ինչ որ կպատմէ Ֆենելօն իւր Տելեմաքին Տիւրոսի վաճառաշահութեան վրայ՝ Եւրոպայի մէջ վաղուց արդէն հասարակ և մաշուած բաներու կարգն անցեր է. բայց աստ յԱրևելս այս մաշուած և ինքն ըստ ինքեան հասկանալի բաներն անգամ յայտնի չեն, ուստի պէտք կը համարիմ քանի մի խօսք ասել Օսմանեան մայրաքաղաքի առևտրական հանգամանաց վրայ, որպէս զի գերմանացի ընթերցողք կարենան հասկնալ Հայ համալներու բուն նշանակութիւնը։

Տաճիկը սովորաբար շատ քիչ ընդունակութիւն ունի վաճառականութեան համար, այս կարճ և արդէն բիւր անգամ կրկնուած խօսքերու մէջ կ'ամփոփի Օսմանեան պետութեան առևտուրի խախուտ կացութեան գաղանիքը. փողոցներու և ճամբաներու շինութիւնը, երկաթուղիքը, թղթատարները, վաճառական նաւատորմիղը և սոցա վերաբերեալ բոլոր օրէնսդրութիւնքը տակաւին կիսով չափ տարտամ դրից մէջ են, և Դենպետը մինչև այսօր դեռ առևտրական ատեաններ ընդունելու կը յապաղի։ Տակաւին քանի մի տարի առաջ կառավարութեան շրջաններու մէջ իրօք խորհուրդ կար փակելու Պօլսի նաւահանգիստը բոլոր ազգաց, մինչև անգամ և նոյն իսկ Թիւրքի վաճառական նաւերու համար, և թէպէտ այս գաղափարը նոյն ժամանակ երկու երեք պաշտօնէից առողջ բանականութեանը զօրնուելով քայքայեցաւ, բայց և այնպէս կարելի չէ պնդել, որ խպառ մեկուսի դրուած լինէր։ Ուրեմն Պօլսի առևտրական դասը ստիպեալ է միայն ինքն հոգալ իւր ապահովութեան և յառաջադիմութեան միջոցները։ Այս տեղ կան հազարաւոր գործեր, որք առաւել քան թէ ուր և իցէ աշխարհում միայն «բարի յուսոյ և հաւատարմութեան» վրայ հիմնուելով կ'կատարուին, և այս գործերու ապահովութիւնը գլխաւորապէս կախուած է Հայոց համալներէն։

Հայաստանը բնութեամբ սերտ լեռնային երկիր մի է։ Հայաստանեայց լեռներու պինդ և զօրեղ որդիքը, որք արիապէս հաւատարիմ կ'մնան քրիստոնէական հաւատոյն, դաղտնի սարսափ մի կ'ազդեն իրենց տիրապետող իշխաններուն. վասն որոյ չէ թէ միայն ամեն տեսակ ծանր տուրքերով կ'ճընշուին, այլ և անպատսպար զոհ կը մատնուին մէջերնին ապրող դող և մարդասպան քիւրտերու վայրագութեանը։ Իւրաքանչիւր տարի կ'լսենք սոյն աւազակներու եղեռնագործութեանց, բայց հազիւ նոցա պատժուելու լուրը, և սովորաբար ուրիշ դատարկ բաներով այնքան զաղեալ դիւանադէտք ժամանակ չ'ն գտներ ուշադրութիւն ընծայելու այն բարբարոսական դէպքերուն։ Ուստի հայերը հազարներով կը գաղթեն հայրենիքէն. շատերն կ'երթան Ռուսաստան, այլ մեծագոյն մասը կը չուի դէպ 'ի ծովեզր քաղաքներ, մանաւանդ Պօլիս՝ այն տեղ 'ի գործ դնելու իւր աշխատասէր ձեռքերը և ապրուստի միջոց ճարելու տնայնոց համար։

Այս գաղթականներն Պօլիս գալով բեռնակրաց դաս կը կազմեն և կը մտնեն առանձին վերատեսչութեան ներքև, զոր ինքեանք կ'դնեն իրենց վրայ։ Համալի անկաշառ ազնուութեան գեղեցիկ համբաւը սուրբ պահելու համար նոքա տեսակ մը համերաշխութիւն և տեսակ մի հասարականութիւն (քօմիւնիզմ) կը պահմանեն իրարու մէջ. որով մէկ դասու պատկանող համալք միշտ որոշ կարգ կը դիտեն, օրական եկամուտը դասապետին կը յանձնեն և բոլոր արդիւնքը շաբաթէ շաբաթ և կամ ամսէ ամիս իրարու կը բաժնեն։ Վերջին աստիճանի սակաւապետ և ժուժկալ կեանք վարելով, ամեն տեսակ շռայլութենէ խուսափելով և տարուայ մէջ միայն Զատկի երեք օրերն հանգիստ շնորհելով իրենց բազմաշխատ անձին՝ գրեթէ բոլոր գումարած դրամը հայրենիք կ'ղարկեն, որով ընտանիքը կը կերակրեն տուրքերն կը վճարեն, քիչ մի երկիր տուն կամ արտ մը կը գնեն, և աւազակ քիւրտերու ձեռքէն դերիները կ'ազատեն, և այլն, և այլն։

Համալներուն գլխաւոր զբաղմունքը քաղաքին և նաւամատոյցին մէջէն ապրանք տարաբերելն է, զի անհնարին է տեղափոխել այս բաները կառքերով և սայլերով։ Այս մարդոց մարմնական զօրութիւնը արդարև հսկայական է և միշտ զարմանք կը պատճառէ օտարականներուն։ Ձեռաց հակերը իւրաքանչիւր համալ մինակ կը վերցնէ շալակին վրայ, որ թամբի պէս բանով մի ուղտի ռնակի նման ձև կ'ստանայ. իսկ մեծ բեռները ձողերով բառնալու համար կը միանան երկու, չորս, վեց և կամ ութ համալներ, որոց հուժկու և թունդ շարժուածքը շատ նմանութիւն ունի գերմանական «Լանտվէր» զինուորներու զօրեղ քայլին։

Բաց յայտմանէ համալները խանե-րու, մթերանոցներու և կրպակներու մէջ գիշերապահի պաշտօն վարելով՝ հասարակաց ապահովութեան վրայ ևս հոգ կը տանին։ Ամէն մի սեղանատեղե ունի 'ի սպաս գէթ մէկ, բայց յաճախ երկու, երեք և երբեմն առաւել շատ պահապանք այս Հայերէն, որք իրենց հաստատուն ազնուութեան համար ան-գին մարդիկ են։ Անթիւ են նոցա անձ-նուէր հերոսութեան քաջ գործերը նեղս յարձակող գիշերային գողերու դէմ. հերիք է պատմել միայն երկու դէպք։

1865ին սարսափելի քօլէրայի ժա-մանակ Զուիցցերիացի վաճառական մը չաբաթ երեկոյեան 2,000 լիրա կուտայ իւր համալին, որ տանէ սեղանաւորի մի մօտ, և ինքը թողելով՝ կը չոգի ամառանոց։ Համալը կ'երթայ սեղա-նաւորի մօտ, բայց նորա գրասենեակը գոց գտնելով կը վերադառնայ տիրոջ խանութը և ներսը փակուած գիշերա-պահութիւն կ'ընէ։ Այլ գիշերուան մէջ յանկարծ կը բռնուի քօլէրայէն։ Եւ որովհետև երկուշաբթի օրը նոնպէս տօն էր, վաճառականը երեքշաբթի միայն կը վերադառնայ քաղաք և տես թէ ինչ ողորմելի վիճակի մէջ կը գտ-նէ իւր համալը։ Խեղճ համալը ամբողջ երկու օր և երկու գիշեր առանց իմիք օգնութիւն ստանալու յորտաքնոտ թշնամու հետ մարտնչելով թէև կըր ցեր էր սրիապէս դիմանալ վտանգին, այլ թօշներ էր միանգամայն։ Բայց և նուաղ ձայնով կը պատմէ նա տիրոջը ինչ որ անցեր էր իր գլխէն և ապա թէ կ'աւելցընէ։ «Սեղանաւորը առնը չգտայ, բայց սատակ բարեխ տակ է։»

Օր մը ես ինքս շուկայի մէջ տասնե-հինգ թալերնոց (60 ֆրանք) բան մը գնեցի Գերմանիա գտնուած ըլլալուս հա-մար և յանձնեցի այն տեղ կանգնած համալներէն մէկին, որ իմ ուղեկցու-թեամբ տանէ զայն բնակարանս, որ էր Ռոկի եղբօրը կողմը իններ։ Ոչ ես կը ճանչէի զնա և ոչ նա զիս։ կարծեմ խանութին բազմութեան մէջ մեկ կը կորսնցնենք զիրար և թէ և իրար չեմ կ'որոնենք, ոչ նա զիս կը գտնէ և ոչ ես զնա։ Իսրովհետև ժամանակն արդէն երեկոյեան դէմ էր ես մինակ կ'երթամ տուն։ մի ս ու-ռաւօտեան քայլերս դէպի չոկան ուղ-ղելով կը գտնեմ իմ համալս որ ինձ կ'սպասէր գրեթէ նոյն իսկ սպասուա-կին վրայ կանգնած, ուր պասահեր էի իրեն անցեալ օր։ Այժմ նա կը խընդ-րէ որ փոքր ինչ բան մի աւելցընեմ վարձքին վրայ և շատ շնորհակալ կը մնայ, երբ ես սովորական վարձատրու-թեան տեղ «երեքին» կը յաւելեմ և փոքրիկ պարգև մը ևս կ'աւելցընեմ վրան, զոր նա արժանի էր ստանալ կատարեալ իրաւամբ։

Մեր պատկերը կը ներկայացընէ համալներու խումբ մը ըստ լուսանը կարի կայսերական պատկերահանացն Ապտուլլահ, մէջ տեղը կանգնած յաղ-թանդամ մարդը իւր հոյակական ու-ժով ամբողջ Պօլսին յայտնի անձնաւո-րութիւն մ'է։ Օր մի հրդեհին ժամա-նակ սա շալակի վրայ վար կ'իջեցնէ 16 ատք բարձր աստիճանէն 350 օխա ծան-րութիւն ունեցող զարհուրելի բեռ մի և փայլկեան մ'անգամ հանգիստ չ'ա-ռած փողոցէ 'ի փողոց գնալով՝ կ'տանի զայն ուր որ պէտք էր։»

Վա՛յ մեզ, որ այսպիսի քաջ և հուժ-կու Հայեր հայրենի հողէն բաժնուած գլասաի պաշտօն կը վարեն Պօլսի մէջ։

Բիւլնախթ Փ. Վարդանեան
'ի Զուիցերիա (Արևլեան Մամուլ)

Վերոգրեալ յօդուածը որ անկեղծ օտարականի մը վկայութիւնն է՝ շատ գոհութեամբ հրատարակեցինք, մա-նաւանդ անոր համար որ՝ եթէ ազգին բարոյականը վերջին ծայր դէշ նկա-րագրող Հայեր կան՝ այդ մասին բարի վկայութիւն տուող անկեղծ օտարա-կաններ ալ կը գտնուին, միայն կը ցա-ւինք որ՝ այդ անկեղծ օտարականը չէ իմացած որ այդ դասն՝ ամեն կիրակի օր իրենց ամեն դառնութեանց տակ՝ փո-խանակ ուրիշ զուարճութեանց դիմե-լու կերթան դասարանը և ծունկ չոքե-լով դաս կառնեն և դաս կուտան անձ-նուիրաբար։

Այսու հանդերձ արդարութիւնն իր տեղը գտած է ըստ բաւականին. այ-սինքն թէ՝ այն դասը որ կոշտ հայերէ կը նախատուին՝ ահա այն դասը իր հայ-կական անփոփոխ նախատիպովը՝ հա-մայն աշխարհի առջև հայոց ընդհան-րութեան պարծանք կը բաշխէ։

Կը լսենք թէ ազգային Վարչութեան Ուսումնական խորհուրդն՝ Եէնի-գաբուի երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձու-թեան և պաշտպան տիկնանց մէջ ծա-գած գժտութիւնը ըստ օրինի կարգադ-րած է, իւր վաւերացուցած մարմնոյն պաշտօնական պատույն դէմ յիշեալ տիկնանց կողմանէ եղած մի քանի ցոյց-քերուն համար Թաղ. խորհրդոյ ազդա-րարելով և յայտնելով իր որոշումն, այն է, թէ ինք՝ ըստ տրամադրութեան օրինաց և առանց բացառութեան՝ յիշ եալ Հոգաբարձութիւնը կը ճանչէ մի միայն պատասխանատու թաղին վար-ժարանացն, և յիշեալ տիկնայք՝ եթէ ձեռնհաս, աղջկանց վարժարանի մը բարոյական և ուսումնական յառաջա-դիմութեան մասին աշխատելու կարող և ուսումնական տիկիններ են՝ Աղջկանց վարժարանի տեսչութիւնն անոնց յանձ-նուի, սակայն միշտ Հոգաբարձութեան խորհրդակցութեամբն և անոր հաւա-նութեամբն գործելու պայմանաւ։

Կը գովենք Ուսումնական խորհրդոյ սոյն կարգադրութիւնը և կը յուսանք որ Թաղ. խորհուրդն ալ իր կողմանէ ա-ջակցելով Ուսումնական խորհրդոյ պէտք եղածը կը տնօրինէ թէ 'ի խաղաղութիւն թաղին և թէ 'ի յառաջադիմութիւն վարժարանաց, որ իւր պարտականու-թեանց առաջինն ու նուիրականն է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մարսիլիա քաղաքին Լա Թիւրքի լրագ-րին մէջ հետևեալը կը կարդանք.

«Կայսերական և աջակողմեան թեր-թերն երթալով կատղիլ սկսած են՝ Գաղղիոյ ամեն կողմերէն Ուղերձներ ստորագրուելու և հետղհետէ Պ. Թիէրի հասնելու վրայ ըլլալը տեսնելով։ Այս ուղերձներուն ամենքն ալ մի և նոյն ցաւը կը յայտնեն, զոր հայրենիքը խոր-խորատէն վեր հանող մարդուն անկումն յառաջ բերած է ամբողջ երկրին մէջ։

Սակայն այս օրինաւոր և ինքնայօ-ժար ցոյցերն միապետական թերթերուն զայրոյթը կը գրգռեն, որոցմէ կայսե-րական Բալթրի լրագիրը կը յայտնէ թէ՝ կառավարութիւնը չը կրնար և պէտք չէ հանդուրժել որ սանկ Ուղերձներ ըս-տորագրուին։ Հարկ է պատժել, կըսէ, վասն զի անկարելի է որ թոյլ տրուի այս տեսակ լեզու մը գործածելու։

«Կարդացէ՛ք, կ'ըսէ, օրինակի հա-«մար, Սոմ գաւառին մէջ ստորագ-րուած Ուղերձը. «յանուն հասարակաց «անդորրութեան, յանուն երկրին շա-«հուցը, կը բողոքեմք Պ. Թիէրի հրա-«ժարումը պատճառող խարդաւանու-«թեանց դէմ։» — Կարդացէ՛ք Նանսիի մէջ ստորագրուած Ուղերձը. «Դուք «(Պ. Թիէրի համար է ըսած) դաշնակ-«ցեալ կուսակցութեանց հարուածոցը «ներքև ընկաք, դուք երկրին կամացը «հակառակ ինկաք. Գաղղիա չը կրնար՝ «առանց յիմարութեան՝ զրկուիլ ձեր «ծառայութիւններէն զորս դուք միայն «կրնաք մատուցանել իրեն՝ տակաւին։» — Կարդացէք, կ'ըսէ, Հօթ-կարօն գա-ւառի բնակչաց կողմէն ղրկուած Ուղեր-ձը, որ կ'անարգէ Խորհրդարանը. «Ի «նախատինս երկրին ըղձալի կամացը, «փրկութեանը և խաղաղութեանը, մե-«ծամասնութեան աններելի հարուած «մը տուած ըլլալուն համար։» — Վեր-ջապէս Բարիզի մէջ ալ վաճառականք Պ. Թիէրի ուղղելով կը յանդգնին իրեն ըսել թէ, «բոլոր ճշմարիտ Գաղղիացւոյ «սիրտ կրողներն ձեզի հետ են։»

«Եւ այս ամենը, կը յաւելու Բալթ-րի, հրապարակաւ կը կատարուի, այս ամենը անարգել ստորագրութեան կը դրուի։ Ասոնք բացէ 'ի բաց կ'ըսեն Խորհրդարանին թէ՝ յիմարութիւն է ը-րածը ինքզինքը Պ. Թիէրի մատուցած ծառայութիւններէն զրկելով, թէ երկ-րին կամացը հակառակ վարուած է, թէ իւր խարդաւանութիւններովը ազ-գին խաղաղութիւնն ու փրկութիւնը կը վտանգէ, և թէ հուսկ ուրեմն ճշմարիտ գաղղիացւոյ սիրտ չը կրեր։»

Ասոնցմէ կը հետևցնէ յիշեալ լրա-գիրը թէ, բացարձակապէս զսպել ու արգելուլ պէտք է այսպիսի ցոյցերը։ Վերջին օրերս հասած հեռագրի մը նա-յելով, արմատական թերթերէն Քօր-սէր լրագրոյն դէմ ձեռք առնուած, և թէ՝ ներքին և թէ՝ օտար լրագրաց դէմ նոր կառավարութեան կողմանէ ձեռք առնուելիք խիստ միջոցները կ'ե-րևի թէ գոհացուցած ըլլալու են յիշ-

եալ կայսերական թերթին պահանջումները։

Ահաւասիկ ա՛յս է ամէն Պետական հարուածոց աղետալի հետեւանքը։ Եւ սակայն կայսրութեան սովորական եղած միջոցներուն դարձեալ այս անգամ եւ րեւան ելնելովը պիտի կարենա՞ն մտքերը դէպ աջակողմեանց դիտմանը յեղաշրջել. ընդհակառակն այս տեսակ միջոցներն ուրիշ բանի չեն ծառայեր, բայց եթէ Պ. Թիէրի նկատմամբ Գաղղիոյ ունեցած համակրութիւնն, և արդի խորհրդարանին տեղ նոր ժողովոյ մը յաջորդութիւնը տեսնելու փափաքնին աւելի եւս զօրացնելու։

Պերլինի մէջ զրոյց մը տարածուեր է թէ Մաք-Մահօն մարաջախտին և իր դահլիճին մէջ կարծեաց տարբերութիւն մը երեւան ելած է, ընդհանուր քուէարկութեան խնդրոյն վրայօք, պաշտօնէից կարծիքը զայդ սեղմելուն կողմն ըլլալով։ Եթէ ստոյգ է այս լուրը՝ կը հետեւի ըսել թէ Մաք-Մահօն իր նախորդին գծած ներքին քաղաքականութենէն ալ զգալապէս խոտորելու այնչափ տրամադիր չ'երեւիր։

Բարիզէն կը ծանուցանեն թէ Մաք Մահօն մարաջախտը Պապին կողմանէ խնդակցութեան նամակ մ'ընդուներ է։ Սակայն Պապն ասկից յառաջ Գաղղիայէն հետեւեալ ուղերձն ընդունած է։

« Գաղղիացի կաթոլիկ երեսփոխանքս, խորհրդարանին քուէարկութեանը վրայ շատ բարեբաղդ համարելով զիրենք, կ'ողջունեն զծայրագոյն քահանայապետ, վստահացնելով զձեզ թէ ամենաքրիստոնեայ Գաղղիան թագաւորութեան և պապութեան վերջնական յաղթանակը կը պատրաստէ, Նորին առաքելական օրհնութեան շնորհը կը խնդրեն »։

Իրաւունք ունին մարդիկը պապութիւնը ու թագաւորութիւնը մէկ մէկէ անբաժան ճանչելու և երկուքը միանգամայն պաշտպանելու. վասն զի պապութեան, այսինքն Պապին աշխարհական իշխանութեան վերահաստատութիւնը որչափ հնարաւոր՝ այնքան հնարաւոր և կարելի կը համարին նաեւ Գաղղիոյ թագաւորութեան ալ վերահաստատութիւնը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիզ 11 յունիս

Խորհրդարանին երեկուան նիստէն յետոյ, ներքին գործոց պաշտօնատան երկրորդ քարտուղար Պ. Բոմբալ, որն որ ներքին գործոց պաշտօնէին առ գաւառապետս ուղղած լրագրոց վրայ հսկելու նկատմամբ շրջաբերականին օրինակը հաղորդած էր Պ. Կամպէթթային, հրաժարեցաւ պաշտօնէն։

Շանզի զօրապետը Ճեզայիրի ընդհանուր կառավարիչ անուանեցաւ։

Պ. Ռուհէ հիւանդ է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլին 11 յունիս

Թեթեւ անհանգստութեան մը պատճառաւ Վիլհէլմ կայսեր Վիէննայի Արուեստահանդէսն ընելիք այցելութիւնը օգոստոս ամսուան մնաց։

Տեղւոյս թերթերը Բէշթայի Լոյտ լրագրին տուած մէկ լուրը յառաջ կը բերեն, որոյ նայելով Գերմանիոյ և Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանաց՝ Միլանի մէջ ըրած տեսակցութեանը վրայ գերմանիոյ և իտալիոյ մէջ դաշնակցութեան պայմանագրութիւն մը կնքուեր է։

Տարմշթատ 11 յունիս

Ռուսաց կայսրը քաղաքէս անցնելու վրայ ըլլալով, Պարսից Շահին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ այսօր։

Գարատաղի իշխանն իրեն յատկացեալ արքունական շոգենաւով ճանբայ ելաւ։

ՆԵՐՔԻՆ

Բարձր. Խտիվին Եգիպտոսի յառաջդիմութեանն ու բարօրութեանը մասին ցոյց տուած յարատեւ ջանիցն ու հոգատարութեանն 'ի վարձատրութիւն, վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է այս անգամ նոր հրովարտակ մը շնորհել, որ Ն. Բարձրութեան ասկից յառաջ Եգիպտոսի գահուն ժառանգական յաջորդութեանն իրաւանցը մասին տրուած կայսերական հրովարտակին տրամադրութիւններն, և վաղուց 'ի վեր Եգիպտոսի և սորին կառավարչացը շնորհեալ բոլոր առանձնաշնորհումներն կրկին անգամ մ'ալ վերահաստատելէն զատ, ուրիշ նոր առանձնաշնորհումներ և կայսերական յայտարարութիւն մը կը պարունակէ, որով այս նոր հրովարտակը՝ բոլոր նախորդներուն տեղը բռնած պիտի համարուի։

— Երէկ Ոստիկանութեան Դռնէն յատուկ պաշտօնատարի մը ձեռամբ Լանայի հրկիզելոց համար յատկացեալ նպաստի գումարն մեր Ազգային Պատրիարքարանն յանձնուեր է։

— Պ. Հօսման Գաղղիացի ճարտարագէտը չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքէս Բարիզ մեկնեցաւ։

— Աղէքսանդրիայէն յատուկ շոգենաւով մը հրախաղութեան փամփուշտներով ու նիւթերով լեցուն բազմաթիւ սնտուկներ այս շաբթու մայրաքաղաքս հասան։

— Մաք-Մահօն մարաջախտը նախագահ ընտրուելուն պէս Բարիզի Օսմանեան դեսպանը 'ի դիմաց Բ. Դրան շնորհաւորութեան երթալով, անմիջապէս մարաջախտն ալ Պրօկլի դքսին հետ փոխադարձ այցելութիւն է տուեր Սերվէր բաշային։

— Կիր ծախողները խօսք մէկ ընելով որոշեր են խանթարը 16 ղշ.էն պակաս չը տալ, կառավարութեան որոշած 9 ղշ. ի գնոյն հակառակ։

— Հադայիգ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ունգարանի կողմերը քանի մ'օրէ 'ի վեր ծաղկի հիւանդութիւն ճարակեր է։

— Երեքշաբթի առաւօտ Թարլաբաշին Ֆէրիտիէ փողոցը բնակող Օհաննէս անուն ոսկերիչ մը կ'երթայ Բերայի կառավարիչ Մէհէմմէտ բաշային կ'իմացնէ թէ գիշերը տունը գող մտնելով, ոսկի շղթայներ, զարֆեր, մատանիներ և տպարանջաններ (պիլեզիք) և այլ խել մը նիւթեր գողցուեր են։

Կառավարիչն իսկոյն գործակալ մը կը ղրկէ յիշեալ տունը պէտք եղած զննութիւններն ընելու։ Քննիչ գործակալը առաջին անգամ սա՛ կը դիտէ թէ առանց ներսի մարդոցմէ մէկուն օգնութեանը կամ գործակցութեանը՝ անկարելի է որ գողերը կարենան ներս մտնել։ Այս կէտը հաստատելով, ալ տանը մէջիններն հարցաքննելու կ'սկսի։

Տան տիկնոջ եղբայրը, Պետրոս անուն, հարցաքննուելով կը յայտնէ թէ ինքը գիշերը գործ մը կատարելու համար դուրս ելած միջոցին տեսեր է թէ երկու հոգի պատուհանէն դուրս ցատկելով փախեր են։ Ասոր յուզեալ ու շփոթեալ կերպարանքը կասկած տալով գործակալին, իսկոյն բռնել տալուն պէս պաշտօնատունը կը ղրկէ, ուր վրան խուզարկուելով, կօշիկներուն մէջէն ոսկի շղթայներ և այլ մէկ քանի մանր մունր գոհարեղէններ դուրս կը հանեն։

Պետրոս՝ օձիքը ձեռք տալը տեսնելով, կը խոստովանի թէ ինքն է յիշեալ գողութեան հեղինակը, Արթին և Մանուկ անուն ուրիշ երկու անձանց գործակցութեամբ։ Ոստիկանութիւնը ասոնց ալ տունը կոխելով, որ Ղալաթիա են եղեր, գողցուած նիւթերուն միւս մնացածներն ալ կը գտնէ, և երեքն ալ ձերբակալելով կը բանտարկէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

	Լիվրբուլ 9 յունիս
Բամպա Միտլ. Օրլէան	9 1/8-
» լու Տօլէրա	6 1/8
Այսօրեայ վաճառք հակ	12000
Ընթացք հրապարակին դանդաղ	
	Լոնտրա 9 յունիս
Ցիփոն	22 23
Մօհէր	33 34
Հոլանտայի շաքար	32
Մետաքս	25 1/2
Ճէհրի	7 10
Դրամահեղջ	0/0 4 1/2
	Նիւ-Եօրք 9 յունիս
Բէթրօլ կազ	19 3/4

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

	Լոնտրա 11 յունիս
Անգղ. Արժ.	92 7/8

Օսմ. » բաց	53-5/8
» գոց	53 5/8-
» փոխ. 1869ի	61 1/2-5/8
» » 1871ի	68 1/2-69
Պանք Օթօման	15 5/8-7/8

Բարիզ 11 յունիս

Գաղղ. Արժ. 3 0/0	56 · 90
Իտալ. » 5 0/0	63 · 55
Օսմ. »	54 · 65
» փոխ. 1869ի	324—
Գաղղ. »	91 · 10

Ղալաթիա 31 Մայիսի

Ընդ-Հ. Պարտ. Արժ. բաց	60 · 32
գոց	60 · 17
բարձր գին	60 · 36 1/2
ցած »	60 · 16
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Լ. Ս.	12 · 30
Գանձատոմս 1872ի »	90 · 1/2
Սօսիէթէ Օթօման »	6 · 5
Պանք տը Քօնսթ. » »	7 · 2
Քրէտի Օսթ-Թիւրք » »	6 ·
Քրէտի Ժէնէրալ Լ. Օ.	15 · 3
Պանք Վէրխի » »	— · —
Թրամվէյ » »	16—35
Ռումէլի Արժ. Ֆր.	158
» » Նոր »	68
Փոխառ. 69ի	317 1/2
» 65 ի	375
» 63	365
Տէբօր	— սար
Դրամագեղչ	0/0 12—13

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 ղրշ. ի հաշւով

	ղրշ.	փր.
Անգղ. ոսկի	1/0	22
Գաղղ. »	87	20
Բօլ	89	12
Քրըմից	51	25
Ճերմակ մէճիտ տալր.	101	28
Հինգնոց	105	35
Մեթալիք	103	35
Պղինձ	120	10

ԵՐԳԱՐԱՆ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՍԻՐԱՀԱՐԱԿԱՆ
ԿԱՄ ՔՆԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կը ծախուի ամեն Գրավաճառաց քով և կամուրջի գլուխը գտնուած Պարագան ։

Գին մէկ քառորդ արծաթ մէճիտ ։

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ
ԿԱՄ
ԼՈՒՍԱՏՈՒ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՈՒ ԸՆՏԱՆԵԱՑ
Հեղինակ
ՅԱԿՈԲ ԱՐՇԱԻՐ

Այն Գիրքը, որոյ արժէքն և օգտակարութիւնը անունը ինքնին կը խօսի, ինչպէս ամեն կարգի ազգայնոց հետաքրքրական նոյնպէս խիստ կարեւոր է այն երիտասարդաց և պատանեաց համար որք « Աչնան Տերեւները » կարդալով սարսափած և չփոթ ու շըւար կեցած են ։ Այս գիրքը կը խոստանայ ուրախալի ճամբաներէ առաջնորդել զանոնք և ցոյց տալ այն կէտը՝ ուր երիտասարդք պարտին հասնիլ ։

Կը ծախուի մասնաւորապէս Մարգարեան Ցարութիւն աղայի գրատունն ի Զաքմաքճըլար Եօգուշ, և կամուրջի գլուխը պարագան ։

ՏԻԻՐՊԻՆԻ ԱՇՔ
ՎԷ
ՄԱՀՊՈՒՊԷՅԻ ՄԻԼԷԼ

Այն գիրքը 4 հատորէ բաղկացեալ Տաճկերէն լեզուաւ սիրային և խիստ հետաքրքրաշարժ ըլլալով ընթերցասիրաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք ։

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով և կամուրջի գլխու պարագան ։ Գին մէկ արծաթ մէճիտ ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՔՆԱՇՐՋԻԿԸ
ԿԱՄ
ՍԻՐՈՅ ՋՈՀԸ
Աշխատասիրեաց
Տ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՏԵՏՐ Ժ.

Գին միոյ տետրակի 40 փարայ.

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառախանութները և կամուրջի գլխու պարագան ։

Խասգիւղ . Պ. Մանուկ Թէրզեանի սրճարանը ։

Կալաթասա խավեար խանընտա Ն. 3 իլէմիւրագգամ մաղազատան Նաքլէն խանը մէզքիւր քիւչիւք քարուսունտան Բէչտըմալճը խանընա կիախլէճէք եօլտա քեօշէ պաշընտա նումէրօ . 10 իլէ միւրագգամ քազինօտա՝ վէ Ալաճա համամը ճատտէսինտէ Բիւչիւք եըլտըզ խանընտա Ն. 17 իլէ միւրագգամ օտասա, Մուրատեան Հաճի Մկրտիչ իյմալաթընտան օլուպ ալեա իւզլիւմտէն ֆէվգ էլ ատէ տըքքաթլը չըքարըլմըշ օլան էմսալի նատիյտէ մաստիքա րաքըըը էհվէն սուրէթլէ սաթըլմաքտա վէ հիյնի իսթիմալտէ ինսանէ թէտայիր ու բէֆայտէ վէ միյտէյէ քուվվէթ վիրմէկտէ օլտուղու չէնտ մահտէն պէրու վաքը օլան թեճրիւպէլէրտէն անլաշըլմըշ տըր ։

ԺԱԳ ԱԼԷՔՍԱՆ
ԱՄԷՐԻԳԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ ՎԷ ՏԷՊՕ-ՋԻԹՕՍՈՒ
ՍԹԱՆՊՕԼ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՏԷՐՈՒՆԻՆՏԷ
ՆՈՒՄԷՐՕ 16

Կէրէք մէզքիւր մաղազատա այրըճա պիր տէ եէնի էճզախանէ քիւշատ վէ Թախսիմ իլէ Թազէկիւյ վէ էհվէն-իյէ ճիհէթլէ միւշթէրիլէրինի խօշնուտ իտէճէք սուրէթտէ հէր նէվի էճզալար սաթըլմագտա իսէ, կէրէք բէրէքէնթէ, վէ կէրէք եէքիւն օլարագ, հէմ պահաճա էհվէն, վէ հէմ ասըլ հիյլէսիզ օլմագ շարթը իլէ, աթիտէքի էճզալար ֆիրուխթ օլունմագտա տըր ։

Զէկէք չուրուպլարը էնվայի Թիւրլիւսի, քէզալիք չէկիքլի շարապլար, պալըգ եաղլարը, իքսիրլէր, մատէն սուլարը, գընագընա շարապլարը քեաֆֆէսի չէկիքլի օլմագ գավկյէ, միտէյէ գուվվէթ վէրիճի Գագաօ գահվէսի, ալեա չիգօլաթալար, հէր նէվի Փօրտօ շարապլարը, մատէն սուլարը, վէ հիչ պիր հիյլէսի օլմայան պիրինճի պալըգ եաղլարը, քէզալիք գօգուլու էչեալար գասըգ պաղլարը, գօրսէ, քէչէ մէմէ-ոի, թէնգըյէլէր, տիւրլիւ տիւրլի պաղլար, վէ հէր տիւրլիւ գարը վէ էրքէք խասթալըգլարը իչին հէր նէվի էլաթլար, ամէրիգան կէվրէյի հէր ճինստէն գըյէ իլէ վէ գութու իլէ պուլունտուղու վէ սայըր տիւքքեանլարտան էհվէն ֆիյաթ իլէ սաթըլտըղը իլան օլունուր ,

Քէզալիք էօքսիւրիւկ իչին եէնի իհտաս օլունմուշ օլան շուրուպլարտան մաատա բէք չօգ բրօվալար իլէ ֆայտալը օլտուղու թաարիգ օլունմուշ. կէրէք Ամերիգատէ պուլունան էճզաճըլարա, վէ տաշրալարտա պուլունան էճզաճը վէ հէքիմլէրէ ղայէթ էհվէն ֆիյաթլէ սաթըլմագտա տըր ։

Պու տէֆա Միլանօտան եէնի իճատ օլունմուշ սօլֆաթօսուզ սըթմա հապը գութուսու 12 ղշ. սաթըլըր ։

Սաչ վէ սագալ պօյասը Ամերիգանըն վէ Ֆրանսանըն պիրինճի ճինսլէրինտէն, Բիրէ վէ Թահթա քէհլէսի իչին Թօզ հալիսի պուլունուր. վէ էլիքսիր տէ օգգա Թապիր օլունան եէնի իհթազ օլմ. իչէն միտէյէ վէ վուճուտէ ղայէթ գուվվէթ վէրիճի մէզքիւր մաղազատա սաթըլմագտա տըր ։

Մէզքիւր քեաֆֆէյի ֆիրուխթ օլունան էճզալար վէ ալաթլար, կէրէք Լօնտրանըն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտա, վէ կէրէք Պէրլինտէ, Միլանտա, Վիէննատա, Փարիստէ վէ Իթալեատա պուլունան մէշհուր ֆապրիգատան կէթիրիլմէքտէ տիր ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՕՐԱԳՐՈՑ

Օրագիր ձեռքէ կը ծախուի ամեն օր գին 10 բարայ, այս ամենաթեթև գինը ընթերցանութիւնը ազգին մէջ ծաւալելու նպատակաւ որոշուած է, որպէս զի ամեն կարգի ազգայնոց դիւրամատչելի ըլլայ. ուստի Օրագրի բաժանորդ գրուիլ ուզող ազգայինք ոչ թէ լրագիր մը գնելու, այլ ընթերցանութեան տարածման մասին Օրագրոյ ստանձնած ծանր բեռը թեթեւցնելու նպատակաւ կը գրուին. հետեւաբար Օրագրոյ բաժանորդագրութեան գինը երեք կարգի բաժնուած է թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Գաւառաց համար բօսթայի և բօսթ լօքալի ծախքի մէր վրայ.

Տարեկան	Ա.	կարգ	1	ոսկի
»	Բ.	»	2	»
»	Գ.	»	3	»

Իւրաքանչիւր բաժանորդ իւր խղճմտանքին և կարողութեանը հետեւելով պէտք է ընտրէ այս երեք կարգէն մին ։ Եռամսեայ և վեցամսեայ վճարումները առանց աւելադրութեան կընդունուին ։ Երկրորդ և երրորդ կարգի բաժանորդք այսինքն տարին 2 և 3 լիրայ վճարողք կրնան մէկ մէկ օրինակ ալ իրենց ուզած աղքատ վարժարանին նուիրել ։

Ծանուցման տողը առաջին անգամ 3 ղրշ. երկրորդ անգամ 2 ղրշ. և երրորդ անգամ 1 ղրուշ է ։

Նամակք պէտք է ուղղուին Օրագրոյ տպարանը ուղղեալ Օրագրոյ խմբագրին անուան ։

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ
ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՑԱՐԿ ԹԻՒ—7

ղան ծիւրական ոխտերը և անոնց առաջքն առնելու ծառայող բոլոր ուղղապահական խրատները, ուստի ով ոք կը փափաքի կրնայ ներկայ գտնուիլ և լսել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա 1/13 յունիս

Ընդհ. Պարտ. Արժէթղթոց վրայ անցեալ շաբթուընէ 'ի վեր տեղի ունեցած բաւական տաք գործերուն՝ մէկ երկու օրէ 'ի վեր դարձեալ պաղութիւն ու հանդարտութիւն մը տիրել սկսաւ։ Ցայտնի է որ ժամանակէ մը հետէ հրապարակին գործերը բոլորովին մեծ շահագէտներուն ձեռքն ըլլալով փոքր շահագէտներն չարունակ երկու հակառակ կողման մրցումներուն զոհ երթալնին տեսնելով քաշուած են գործէ, և կամ նթէ գործ ալ ընեն՝ այնչափ սահմանափակ է որ հազուի անգամ չառնուիր։

Սակայն մեծ շահագիտութիւնն ալ այս միջոցիս դադար կ'առնէ, կ'երևի թէ դնող մասն դրամականէն տարբեր կէտի մը վրայ դարձուցած է այս վայրկենիս իւր զբաղմունքը, վաճառող մասն ալ հրապարակին վրայ տիրած թէ՛ արժէթղթի և թէ՛ դրամի նուազութիւնը նկատելով և անշուշտ «տէբօր» վճարելու ենթարկուիլ չուզելով, աս ալ առ այժմ գործ ընելէն նախամեծար համարած է անգործ կենալը։

Րըբօրի և Տէբօրի վէճերն երթալով ընդհանրանալու վրայ են։ Աւջի օրն բսինք թէ Պօլսայի անօրէն ժողովը գընոց ընթացքին կանոնաւորութեանը համար նոր կարգադրութիւն մը հաստատել կը խորհի։ Այս կէտին վրայ խորհրդակցելու համար գումարուած ժողովոյն մէջ, ուր 2 փարայէն վեր «տէբօր», և 11 փարայէն ալ վեր «րըբօր» չընդունելկ'առաջարկուէր՝ վճարանութիւնն այն աստիճան տաքցաւ. որ հակառակ կարծիք ունեցող երկու ժողովական իրարու հետ կռուիլ սկսան, ուրոյ միւս ընկերներն մէջ մտնելով հազիւ հազ իրարմէ բաժնեցին։ Այսոնց պաշտօնը հասարակաց շահն ապահովելու և վնասու դէմ զայն պաշտպանելու վրայ կը կայանայ, սակայն սոյդն ըսելու համար՝ իւր անձնական շահուն համար իսկ-այս աստիճան նախանձախնդրութիւն ցոյց տուող շատ քիչ տեսնուած է։

Այսօր Ընդհ. Պարտ. Արժէթղթին վրայ գրեթէ գործ չը կար և առտուընէ մինչև երեկոյ գրեթէ միօրինակ մի և նոյն գիննէր, ուստի մենք ալ այսօր մէկ գին մը միայն տալով կը շատանամք։

Միւս արժէթղթոց վրայ տակաւին անգործութիւնը տիրելէն զատ, մէկ քանիին ալ գինները երթալով իջնելու կը միտին։

69ի փոխառութիւնը, որ մինչև 314 ֆրանքի իջած էր, նորէն 318 1/2ի բարձրացաւ, իսկ 63 և 65ի փոխառութիւններն 1 ֆրանք ինկան։

Երկաթուղեաց Պարտատոմսերուն վրայ ընդհանուր անկում մը կայ, հինը 159ի, նորն ալ 69 1/2ի կը թողուէր։

Սօսիէթէ Ժէնէրալի և Սօսիէթէ Օթօմանի բաժիններն առջի աւուր վրայ 0·05 դարձեալ ինկան, ինչպէս նաև Թրամվէյի բաժիններն որ 16·30ի կը ձգուէր, բայց հազիւ առնող կը գտնուէր։

Ընկերութեանց բաժնեթղթոց հրապարակին այս անգործութեան պատճառն յայտնի է, վասն զի երբ մէկ կողմէն առոնց առուծախը առձեռն դրամով կը կատարուի, մինչդեռ միւս կողմէն ալ հրապարակին վրայ դրամի անձկութիւն կը տիրէ, բնականաբար ասոնք ալ անգործութեան կը դատապարտուին։

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Լօնտրա 12 յունիս

Անգղ. Արժ.		92 7/8
Օսմ.	» բաց	53 1/4
	գոց	53 1/4–
»	փոխ. 1869ի	61 3/4–62
»	» 1871ի	69–69 1/2
Պանք Օթօման		15 5/8–7/8

Բարիզ 12 յունիս

Գաղղ. Արժ.	3 0/0	56 · 80
Իտալ.	» 5 0/0	63 · 60
Օսմ.	»	54 · 65
»	փոխ. 1869ի	324 · 50
Գաղղ.	»	91 · 70

Ղալաթիա 1 յունիս

Ընդհ. Պարտ. Արժ. բաց		— · —
գոց		— · —
բարձր գին		— · —
ցած		— · —
Միջին գին		60 · 20
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Լ. Ս.	12 · 25
Գանձատոմս 1872ի	»	91 ·
Սօսիէթէ Օթօման	»	6 · 11
Կոնք տը Բօնսմ.	» »	7 · 30
Քրէտի Օսթ–Թիւրք	» »	5 · 50
Քրէտի Ժէնէրալ	Լ. Օ.	15 · 30
Պանք Վէրիսի	» »	— · —
Թրամվէյ	» »	16—30
Ռումէլի Արժ.	Ֆր.	159 1/2
» » Նոր	»	69 1/2
փոխառ. 69ի		318 1/2
» 65 ի		374
» 63		364
Տէբօր		4—5 արա
Դրամագեղչ		0/0 12 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 ղրշ. ի հաշւով

	Ղրշ.	Փրյ.
Անգղ. ոսկի	110	20
Գաղղ.	87	20
Բօլ	89	12
Քըըմից	51	25
Ճերմակ մէճիտ տարբ.	101	28
Հինգնոց	103	35
Մեթալիք	103	35
Պղինձ	120	10

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Լիվըբուլ 10 յունիս

Բամպակ Միտլ. Օրլէան	9 1/8–
» Լաւ Տօլէրա	6 1/8
Այսօրեայ վաճառք հակ	12000

Ընթացք հրապարակին հաստատուն

Լօնտրա 9 յունիս

Ղփիոն	22 23
Մօհէր	33 34
Հոլանտայի շաքար	32
Մետաքս	25 1/2
Ճէհրի	7 10
Դրամագեղչ	0/0 4 1/2

Նիւ-Եօրք 10 յունիս

Բէթրօլ կաղ	19 3/4

ԻԼԱՆ

Եունան տէվլէթի թէպաասընտան Տիմիթրաքօբուլօնըն թէպաայը տէվլէթը Ալիէտէն ժանօ քօսթանթինիտէ կիմսէթինտէ օլան ալաճաղընէ տայիր Թիճարէթ մահաքէմէսինտէն վէրիլմիշ օլան իլամըն իճրասը իչուն, մէտիւնը մէրքումըն մաւթաարըֆ օլտուղի իսկիւտարտէ Բաշա լիմանը նամ մահալտէ վաղը պիր պապ վաքօֆ տէկկրմանըն տէրունինտէ պուլունան մաքինալէրինին պէշ հիսսէ իթիպարի իլէ եալընըզ պիր հիսսէսի պունտէն ագտէմ մէզ'տէ չըգարըլմըշ վէ շիմտիյէ տէկին պէշ պին զուրուշ մէթալիք ագճէ օլարագ վէրիլմէքտէ պուլունմուշ օլտուղուն միւզայէտէսիտէ շէհրի Րէպիւլ ախըրըն իկիրմի տէօրտիւնճիւ վէ հազիրանը ռումինին նէտինճի բէրշէմպիհ կիւնիւ սաաթ տէօրթտէն նէտիյէ գատար մէմուրը մախսուս մահզարընտէ իւսկիւտար ճատտէսինտէ իճրա իտիլէճէք օլտուղընտէն, թալէպ օլանլէրին եէվմը մէզքիւրտէ մահալը մէզկուրէ միւրաճաաթ վէ գիյատէ մալիւմաթ ալմագ միւրատ իտէնլէրին տախի եամինատիւ 'ի Շէրիֆ աղայէ վէ եախօտ Խարիճիէ Թիճարէթինէ կէլմէլէրինէ իլան օլունուր։

١٢٩٠ Րէպիւլ ախըր ١٢

ԱԶԴ

Աֆիօն Գարա-Հիսարի Ազգ. Վարժարանին համար Հայ. Գաղ. լեզուաց համար բաւական հմուտ դասատու մը կը խնդրուի չափաւոր ամսականաւ մը, ուզողը կրնայ դիմել Յուսուֆեան խանն վերի յարկ թիւ 6 սենեակը։

ԵՐԳԱՐԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՍԻՐԱՀԱՐԱԿԱՆ

ԿԱՄ ՔՆԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կը ծախուի ամէն Գրավաճառաց քով և կամուրջի գլուխը գտնուած Պարագան ։

Գին մէկ քառորդ արծաթ մէճիտ ։

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՄ

ԼՈՒՍԱՏՈՒ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՈՒ ԸՆՏԱՆԵԱՑ

Հեղինակ

ՅԱԿՈԲ ԱՐՇԱԻՐ

Սոյն Գիրքը, որոյ արժէքն և օգտակարութիւնը անունը ինքնին կը խօսի, ինչպէս ամէն կարգի ազգայնոց հետաքրքրական նոյնպէս խիստ կարեւոր է այն երիտասարդաց և պատանեաց համար որք «Աշնան Տերևները» կարդալով սարսափած և չփոթ ու չըւար կեցած են ։ Այս գիրքը կը խօստանայ ուրախալի ճամբաներէ առաջնորդել զանոնք և ցոյց տալ այն կէտը, ուր երիտասարդք պարտին հասնիլ ։

Կը ծախուի մանաւորապէս Մարգարեան Ցարութիւն աղայի գրատունն ի Զաքմաքճըլար Եօգուշ, և կամուրջի գլուխը պարագան ։

ՏԻԻՐՊԻՆԻ ԱՇՔ

ՎԷ

ՄԱՀՊՈՒՊԷՑԻ ՄԻԼԷԼ

Սոյն գիրքը 4 հատորէ բաղկացեալ Տաճկերէն լեզուաւ սիրային և խիստ հետաքրքրաշարժ ըլլալով ընթերցասիրաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք ։

Կը ծախուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով և կամուրջի գլխու պարագան ։ Գին մէկ արծաթ մէճիտ ։

ԱՇՆԱՆ ՏԵՐԵՒՆԵՐ

ԿԱՄ

ԳԻՃՈՒԹԵԱՆ ՍՈՍԿԱԼԻ ՀԵՏԵՒԱՆԱՑ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գին 5 Ղուրուշ

Սոյն գրքոյկը Գերմանիոյ մէջ միայն 76 անգամ տպագրուած է և 10 հազարէն աւելի անձինք գերեզմանէն 'ի կեանս են վերադարձած ։ Ասի յիրաւի կրնայ Ողջախոհութեան ասպար և վահան կոչուիլ, որոյ ապաստանողն անվեհեր և աներկիւղ դիմօք իրեն ամենակատաղի թշնամւոյն արձակած հրային ու թիւնաւոր նետերը կրնայ ծաղր ընել ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՔՆԱՇՐՋԻԿԸ

ԿԱՄ

ՍԻՐՈՅ ԶՈՀԸ

Աշխատասիրեաց

Տ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՏԵՏՐ Ժ.

Գին միոյ տետրակի 40 փարայ.

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառախանութները և կամուրջի գլխու պարագան ։

Խասգիւղ. Պ. Մանուկ Թէրզեանի սրճարանը ։

Հետևեալ թիւ քօնսոլիտներուն քուբօնները կորսուած են ։

100 լիրանոց քուբօն

33·023	492·760	492·759	145·447
11·227	101·278	40·047	488·279
93·080	149·434	177·148	153·683
118·350	199·981	116·741	68·890

50 լիրանոց քուբօն

277·402	252·194	231·392	270·677
299·592	317·596	250·446	250·461
333·259	222·716		

10 լիրանոց քուբօն

478·078	478·675	470·992
418·609	415·175	

Այս թիւերը իմաց տրուած են Ճէզայիրլի Խանի քօնսոլիտի տեսչութեան, որոնք ներկայանալնուն չը պիտի վճարուին ։

Ուստի գտնողը պէտք է դիմէն Սուլթան խան կալաթա Հրէից Իլթիէմբօ Թերթին խմբագրատունը և իրենց առատ պարգևն ընդունին ։

Կալաթա. Խավեար Խանընտա Ն. 3 իլէմիւրագգամ մաղազատան Նաքլէն խանը մէզքիւր քիւչիւք քարուսնտան Բէչտըրմալճը խանընտա կիաիլէճէք եօլտա քէօշէ պաշընտա Նումէրօ 10 իլէ միւրագգամ քիզլինտա վէ Ալտճա համամը ճատտէսինտէ Քիւչիւք եըլտըզ խանընտա Ն. 17 իլէ միւրագգամ օտատա, Մուրատեան Հաճի Մկրտիչ իւմալաթընտան օլուպ ալեա իւզիւմտէն ֆէվգ էլ ատէ ըրքքաթլա չըքարըլըմըշ օլան էմսալի նատիյտէ մաստիքա րաքըոը էհվէն սուրէթլէ սաթըլմաքտա վէ հէյինի իսթիմալտէ ինսանէ թէտպիր ու ըէզայ վէ միյտէյէ քուվվէթ վիրմէկտէ օլտուղու չէնտ մահտէն պէրու վաքը օլան թէճրիւպէլէրտէն անլաշըլմըշ տըր ։

ԺԱԳ ԱԼԷՔԵԱՆ

ԱՄԷՐԻԳԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ ՎԷ ՏԷՊՕ-ԶԻԹՕՍՈՒ

ՍԹԱՆՊՕԼ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՏԷՐՍԻՆԻՆՏԷ

ՆՈՒՄԷՐՕ 16

Կէրէք մէզքիւր մաղազատա այրըճա պիր տէ եէնի էճզախանէ քիւշատ վէ թախսիսի իլէ թաղէլիյի վէ էհվէնիյէթի ճիհէթլէ միւշթէրիլէրինի խօշնուտ իտէճէք սուրէթտէ հէր նէվի էճզալար սաթըլմագտա իսէ, կէրէք բէրէքէնթէ, վէ կէրէք եէքիւն օլարագ, հէմ պահաճա էհվէն, վէ հէմ ալա հիյլէսիզ օլմագ շարթը իլէ, աթիտէքի էճզալար ֆիրուխթ օլունմագտա տըր ։

Չէլիք շուրուպլարը էնվայի թիւրլիւսի, քէզալիք չէլիքլի շարապլար, պալըգ եաղլարը, իքսիրլէր, մատէն սուլարը, գընագընա շարապլարը քեաֆֆէսի չէլիքլի օլմագ գավլիյլէ, միտէյէ գովվէթ վէրիճի Գադա գահվէսի, ալեա չիգօլաթալար, հէր նէվի Պօրտօ շարապլարը, մատէն սուլարը, վէ հիչ պիր հիյլէսի օլմայան պիրինճի պալըգ եաղլարը, քէզալիք դօգուլու էշեալար գասըգ պաղլարը, գօրսէ, քէչի մէմէսի, թէնդըրյէլէր, տիւրլիւ տիւրլի պաղլար, վէ հէր տիւրլիւ գարը վէ էրքէք խասթալըգլարը իչին հէր նէվի էլաթլար, ամէրիգան կէվրէյի հէր ճինստէն գըյէ իլէ վէ դութու իլէ պուլունտուղու վէ սայըր տիւքքեանլարտան էհվէն ֆիյաթ իլէ սաթըլտըղը իլան օլունուր,

Քէզալիք էօքսիւրիւկ իչին եէնի իճատ օլունմուշ օլան շուրուպլարտան մատատա բէք չօգ բրօվալար իլէ ֆայտալը օլտուղու թաստիգ օլունմուշ, կէրէք Ասիթանէտէ պուլունան էճզաճըլարա, վէ տաշրալարտա պուլունան էճզաճը վէ հէքիմլէրէ ղայէթ էհվէն ֆիյաթլէ սաթըլմագտա տըր ։

Պու տէֆա Միլանօտան եէնի իճատ օլունմուշ սօլֆաթօսուզ սըթմա հապը գութուսու 12 ղշ. սաթըլըր ։

Սաչ վէ սագալ պօյասը Ամէրիգանըն վէ Ֆրանսանըն պիրինճի ճինսլէրինտէն բիրէ վէ թահթա քէհլէսի իչին թօզ հալիսի պուլունուր. վէ էլիքսիր տէ օգգա թապիր օլունան եէնի իհթազ օլմա իլէն միտէյէ վէ վուճուտէ ղայէթ գուվվէթ վէրիճի մէզքիւր մաղազատա սաթըլմագտա տըր ։

Մէզքիւր քեաֆֆէյի ֆիրուխթ օլունան էճզալար վէ ալաթլար, կէրէք Լօնտրանըն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտա, վէ կէրէք Պէրլինտէ, Միլանտա, Վիէննատա, Փարիստէ վէ Իթալեատա պուլունան մէշհուր ֆապրիգատան կէթիրիլմէքտէ տիր ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՕՐԱԳՐՈՑ

Օրագիր ձեռքէ կը ծախուի ամէն օր գին 10 բարայ, այս ամենաթեթև գինը ընթերցանութիւնը ազգին մէջ ծաւալելու նպատակաւ որոշուած է, որպէս զի ամէն կարգի ազգայնոց դիւրամատչելի ըլլայ ։ Ուստի Օրագրի բաժանորդ գրուիլ ուզող ազգայինք ոչ թէ լրագիր մը գնելու, այլ ընթերցանութեան տարածման մասին Օրագրոյ սահմանած ծանր բեռը թեթևցնելու նպատակաւ կը գրուին. հետևաբար Օրագրոյ բաժանորդագրութեան գինը երեք կարգի բաժնուած է թէ՛ Պօլսոյ և թէ՛ Գաւառաց համար բօսթայի և բօսթ լօքալի ծախքի մեր վրայ.

Տարեկան Ա. կարգ 1 ոսկի

» Բ. » 2 »

» Գ. » 3 »

Իւրաքանչիւր բաժանորդ իւր խղճմտանքին և կարողութեանը հետևելով պէտք է ընտրէ այս երեք կարգէն մին ։ Եռամսեայ և վեցամսեայ վճարմունքները առանց աւելադրութեան կընդունուին ։ Երկրորդ և երրորդ կարգի բաժանորդք այսինքն տարին 2 և 3 լիրայ վճարողք կրնան մէկ մէկ օրինակ ալ իրենց ուզած աղքատ վարժարանին նուիրել ։

Ծանուցման սողը առաջին անգամ 3 ղրշ. երկրորդ անգամ 2 ղրշ. և երրորդ անգամ 1 ղրուշ է ։

Նամակք պէտք է ուղղուին Օրագրոյ տպարանը ուղղեալ Օրագրոյ խմբագրին անուան ։

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ

ՎԵՐԻ ՑԱՐԿ ԹԻՒ—7

Բարիզի Ռուսական դեսպան Օրլօֆ կոմսը Ռուսաց կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը մատոյց Մաք-Մահօն մարաջախտին :

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 11 յունիս

Պօրսային մէջ նորէն հաշուոյ անվճարմունքներ տեղի ունեցան, անվստահութիւնը կը շարունակուի, մանաւանդ Պերլինի հրապարակէն հասած նուազ գոհացուցիչ լուրերուն վրայ :

Վիէննա 12 յունիս

Պօրսան այսօր գոց է :

Գանձուց պաշտօնեայն գլխաւոր սեղանաւորներն 'ի ժողով գումարեց, արդի դրամական կացութեան դարման մը տալու համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայօք անոնց հետ խորհրդակցելու :

ԻՏԱԼԻԱ

Հռովմ 12 յունիս

Ռուսիոյ կայսրուհին ջերմախտէն բռնուեր է :

Գաղղիոյ դեսպան Պ. Ֆարնիէ բացակայութեան հրամանաւ մեկնեցաւ :

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 12 յունիս

Երեսփոխանական ժողովը՝ իրաւախոհական պաշտօնէութիւն մ'ընտրեց, չորս անգամ աջակողմէն, այնքան ալ ձախակողմէն առնելով :

Պ. Բի 'ի Մարկալ Նախագահ և Պ. Մուրօ ալ՝ արտաքին գործոց պաշտօնեայ ընտրուեցաւ :

Զինեալ խումբեր երևան ելնելով քաղաքիս մէջ ցրուեցան, իսկ զինուորական միջոցներ ձեռք առնուելով բարեկարգութիւնը վերահաստատուեցաւ :

Բարիզի Սպանիական դեսպան Պ. Օլօզակայի հրաժարականն ընդունուեցաւ :

Պ. Ֆիկեցէրաս ճապարանօք հանքային ջուրերը մեկնեցաւ :

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնտրա 12 յունիս

Անգղիոյ պանքան իւր դրամազեղչը 0/0 ին 6 ի իջոյց :

Նոր-Զէլանտայէն հասած լուրերը Մաօրիներուն հետ նորէն պատերազմի մը բռնուելու երկիւղ կուտան :

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք 10 յունիս

Զրոյց կայ թէ Մեսինայի մէջ կռիւ մը պատահեր է :

Խորհրդարանի յանձնաժողովը կ'ամբաստանէ զօրքերը թէ Պ. Քումունտուրոսի կուսակցաց դէմ կը վարուին :

Աթէնք 11 յունիս

Մեսինայի ընտրութիւններն աւարտեցան :

Պ. Քումունտուրոս, 9 քուէ պակասանալով, չը կրցաւ ընտրուիլ :

ՆԵՐՔԻՆ

Մեծ Եպարգոսը, Բ. Դրան պաշտօնեայք և Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղարն ու սենեկապետք ներկայ կը գտնուէին չորեքշաբթի երեկոյ Անգղիոյ դեսպանին Թերապիա տուած կոչունքին :

— Տպագրական տեսչութիւնը Էրիֆի պէյին վերատեսչութեանը ներքև դրուեցաւ, Կայսերական Դիւանին առաջին թարգմանութեան պաշտօնն ալ իւր վրայ մնալով :

— Կայսերական Ատենի թարգման և Տպագրական դիւանի նորընտիր վերատեսուչ Արիֆի պէյ, որն որ քանի մ'օր է անձնական ակարութեան պատճառաւ դուրս չելլելու հարկադրուած էր, առողջացած ըլլալով, կ'ըսուի թէ մօտ օրէն իւր պաշտօններուն գլուխը ներկայ պիտի գտնուի :

— Բարձր. Խտիվին Հալիմը, որն որ անցեալ օր Բարձր. Մայր Թագուհւոյն կողմանէ հրաւիրուած էր քանի մ'օր Տօլմա-Պախճէի Պալատը կենալու, առջի օրը Պալատին յատուկ կառքերովը և ներքինապետին ուղեկցութեամբը վերըստին Էմիրկէնի իւր ապարանքը դարձաւ :

— Կայսերորդի Եուսուֆ Իզզէտտին իշխանը երկու ձիով կառք մը ընծայ տուաւ Հաֆըզ փաշային :

— Կը լսենք թէ Ծովային գործոց պաշտօնեայ Րիզա փաշա հրաժարեր է պաշտօնէն, յաջորդը դեռ որոշուած չէ :

— Թունուզի կառավարութեան նըկատմամբ գաղղիական Րէբիւպլիք Ֆըրանսէզ լրագիրը հետևեալ տեղեկութիւնը կը հաղորդէ :

Թունուզի իտալական գործակատարը ասկէ երկու ամիս չափ յառաջ Թունուզի կառավարութեան գանձուց պաշտօնէին և անգղիական հիւպատոսին մէջ գաղտնաբար կնքուած դաշնագրութեան մը պատճէնը ձեռք ձգեր է, որով Թունուզի պէյը ինքզինքը Անգղիոյ անմիջական պաշտպանութեանը ներքև կը դնէ : Օտար տէրութեանց հիւպատոսներն դեռ նոր մայիս 26ին իմանալով զայս իրենց իտալացի պաշտօնակիցէն, Գաղղիոյ հիւպատոսն անմիջապէս հեռագրեր է այս լուրն իւր կառավարութեան :

— Սիրքէճիէն մինչև Լորնէ շինուած երկաթուղւոյ, ինչպէս անցեալ շաբթուան թերթօնիս ծանուցինք, յառաջիկայ երեքշաբթի օր բացման հանդէսը պիտի կատարուի. յատուկ կառախումբով Մեծ Եպարգոսն և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք նախ մինչև Ֆիլիպէ, հետևեալ օրն ալ Էտրնէ պիտի գան, ուրբաթ օր ալ անտի կ. Պոլիս վերադառնալու համար :

— Բարձր. Խտիվը ոսկիէ շքեղ ընպասուց անօթներ ապսպրեր է 'ի պատիւ Վեհ. Սուլթանին տալիք կոչունքին համար : Շինուելու վրայ գտնուող սոյն ոսկեղէն սպասուց մէջ ամենէն նըշանաւոր գործերն են ոսկի աւազան (բըլաթ) մը, տասներկու ատաման (երպըրըգ), լնկանոց մը (պուհուրտան) և թանկագին գոհարներով ընդելուզեալ բաժակ մը, երկար ծխափայտ մը բոլորովին գոհարներով զարդարուած :

Խտիվին այս յանձնարարութեան, որոյ սպասուցը համար 5,000 քըլաթի չափ քար պէտք է եղեր, արդէն ոսկերչաց հրապարակին վրայ գոհարներու նուազութիւն սկեր է տիրել, և քարաթին գինը մինչև 15 ոսկիի բարձրացեր է :

— Ռոմանիոյ կառավարութիւնը, Րուսճուք-Վառնայի երկաթուղին Պուքրէշ-Եէրկէօյի երկաթուղւոյ գծին հետ միացնելու նպատակաւ Դանուբ գետին վրայ հաստատուն կամուրջ մը շինելու առաջարկութիւն մը ներկայացուցած ըլլալով Բ. Դրան, Օսմանեան կառավարութիւնն ալ իւր հաւանութիւնը տուեր է այս անգամ յիշեալ առաջարկութեան, ուստի և Ռումանիոյ իշխանութիւնն ալ կը պատրաստուի այժմ ընկերութեանց հետ բանակցութեան մտնել յիշեալ կամրջին շինութեանը համար, որոյ երկայնութիւնը 2875 մեթրօ ըլլալով 30 մեթրոյի մօտ ալ բարձրութիւն պիտի ունենայ ներքէն նաւերու անցուդարձ կարենալ ըլլալու համար :

— Պեշիկթաշի և Տօլմա-Պախչէի առաջը կեցող զրահաւոր նաւատորմիղը հրաման ընդուներ է երթալ Պէյքօզի առաջը կենալու, յունիս 13/25ին Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ կատարուելիք հրախաղութեան ու լուսավառութեան հանդէսներուն մասնակցելու համար :

— Արքունի նաւարանի մեծ գործարանին մէջ երկար ատենէ 'ի վեր գլխաւոր մեքենագէտ գտնուող և անցեալները Անգղիա իւր հայրենիքը վերադարձող Պ. Շէյնքսի յաջորդող Պ. Ճօհն Ֆէնվիք մեքենագէտն այս անգամ մայրաքաղաքս հասաւ :

— Պէօյիւք-տէրէի ետևը նոր շինուելու վրայ եղող պէնտերուն մօտ այգի մը պահապանը Տիմիթրի անուն, երեքշաբթի գիշեր երեք հոգի կը կանչեն, նա ալ կարծելով որ թերևս գործ մը ունին յանձնելու, զինքը կանչողներուն քովը մօտեցածին պէս կը տեսնէ որ երեք հատ Քիւրտ են, որք առանց խօսք մը ըսելու, մրգեղանին վրայ կը յարձակին և ձեռքէն հրացանը յափշտակելէն յետոյ, կ'սկսին անխնայ ծեծել, որոյ ներքէ ընկճելուն շատ չէր մնացած երբ անդրէն մէկ քանի զաբթիէ հանած աղաղակէն վրայ հասնելով, Քիւրտերը կը թողուն մարդն ու փախչիլ կ'սկսին : Զօրս հալածելով զաբթիէներն, մէջերնուն մէկը կը ձերբակալեն :

— Այս շաբթու երկու հոգի, մէկը Հասքէօյ բռնակիլ մը, միւսն ալ Արնավուտքէօյի նաւամատոյցին մօտ մավունաճի մը կաթուածահար ըլլալով յանկարծամահ մեռեր են :

— Անցեալ օրուան թերթերնուս մէջ Ոստիկանութեան բանտին բակը Պարսիկ և Քրիստոնեայ բանտարկելոց

մէջ կռիւ մը ծագելով, մէկ քանի մեռեալ և վիրաւոր գտնուելնին ծանուցած էինք։ Այս դէպքին պարագաները հետեւեալ կերպով կը պատմեն։

Մէկ քանի Պարսիկ բանտարկեալ բանտին բակը աղբիւրէ մը ջուր առած ատեն, Քրիստոնեայ բանտարկեալներէն երկու հոգի գալով կը խնդրեն որ իրենց ալ թողուն քիչ մը ջուր առնելու։

Պարսիկները ոչ միայն չեն թողուր, այլ և կ՚սկսին նախատել ու հայհոյել, ասոր վրայ միւս բանտարկեալներն ալ գործոյն մէջ կը մտնեն, որմէ վերյիշեալ սոսկալի կռիւը յառաջ կուգայ, որ 5 ժամ կը տեւէ։ Այս կռւոյն բուն պատճառը հանրածանօթ Ալի Պապա անուն պարսիկն է եղեր, և որ անցեալները Տամպուրաճի խանին այն նշանաւոր կռուին ալ այս մարդը դրդռած ըլլալուն համար բանտը տրուած էր, այս անգամ այս կռւոյն մէջ կ՚սպաննուի։ Ոստիկանութեան տեսուչ Ահմէտ պաշա կռիւը իմանալուն պէս, իսկոյն անձամբ կը փութայ բանտը երթալ, ուր իրմէն առաջ բանտապետը երթալով՝ վիրաւորուած ինկեր էր, և խումբ մի զապթիէներու օգնութեամբ կը յաջողի վերջապէս վերջացնել կռիւը և բարեկարգութիւնը վերահաստատել։

— Պոլսոյ փողոցները կազով լուսաւորելու համար հաճաւոր և գոհացուցիչ եղանակ մ՚ընտրելու նպատակաւ, առ այժմ իբրև փորձ նոր եղանակի մը համեմատ մօտ օրէն Պոլսոյ մեծ և գլխաւոր ճանբան մինչև Բ. Դրան մօտերը 200ի չափ կազի լապտեր պիտի հաստատուին։ Այս դրութիւնը եթէ յաջողի 6—7 ամսուան մէջ Պոլսոյ բոլոր փողոցներն ալ կազով լուսաւորուելու միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

— Հունգարական թերթի մը նայելով, Սերվիոյ մէջ գտնուող Աւստրիացի գաղթականներն վերջին աստիճանի հարստահարութեան ու նախատանաց ենթարկուելով, մինչև իսկ սպանութեան փորձեր ալ տեղի կ՚ունենան եղեր ասոնց դէմ, որոց գանգատանացը կը պատասխանեն եղեր տեղական թերթերը թէ, այս աղէտքէն ազատելու համար Սերվիայէն առնել քալելէն զատ ուրիշ միջոց չը կայ իրենց համար, մինչդեռ մէջերնին անանկ անձինքներ կը գտնուին որ աղքատ ըլլալովնին ո՛չ թէ հայրենիքնին գաղթել՝ այլ տեղերնուն անգամ շարժելու կարողութիւն չունին եղեր։

— Անցեալ ուրբաթ օր Վիտինի շըրջակայները սոսկալի փոթորկի մը հետ անանկ կարկուտ մը տեղացեր է որ ցորենի արտերը բոլորովին աւրուեր են, 14 տարեկան տղայ մը, 660 ոչխար, կով մը, 27 հորթ, 11 գոմէշ (մանտա), 200 խոզ, 500 էն աւելի հաւ ևն. սպաննուեր են. ասկից զատ ջուրերէն պատճառած հեղեղն ալ բոլոր դաշտերը և Իւչ–Բունար գիւղը կոխելով, աւրշտըկեր և 11 ջաղացք ու 8 տուն փլցնելով քշեր տարեր են։

— Հեռագրաց և Թղթատարութեանց տեսչութիւնը ծրագիր մ՚է ներկայացուցեր Բ. Դրան, նամակաց և լրագրաց գիներն իջեցնելու համար։

— Կ՚երևի թէ Դամասկոսի շրջակաները Քրիստոնէից և Տիւրզիներուն մէջ գժտութիւնը տակաւին վերջացած չէ։

Յիշեալ քաղաքէն հասած նամակները կը ծանուցանեն թէ նորէն սոսկալի կռիւ մը տեղի ունեցեր է երկու Հայոց և ութը Յունաց մէկ կողմէն, և տասնևհինգ Տիւրզիներու մէջ ալ միւս կողմէն, որմէ վեց վիրաւորեալ կայ։

— Վեհ. Սուլթանը իւր անձնական գանձէն 1,500 ոսկի նպաստ է տուեր անցեալները տեղի ունեցած Թէքքէի հրդեհին հրկիզելոց օգնութեան համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ընդհանրապէս գանգատ մը կը տիրէ տղայոց ծնողաց դէմ իրենց զաւակաց կրթութեանն անհոգ գտնուելուն նկատմամբ։

Ծնողաց անհոգութիւնն ստոյգ է, բայց գանգատն անոնց դէմ միայն ուղղելը իրաւացի չէ, այլ պէտք է այդ գանգատն ուղղել ծնողաց հետ մէկտեղ ազգին դէմ։

Թող տայ ազգը տղայոց հոգը ուղղակի ծնողաց. այն ատեն իրաւունք կունենանք գանգտելու միայն անկից. իսկ հիմայ ոչ։

Թողլով այս կէտին բարոյական հետեւանքը ետքի՝ նիւթական կողմը նայինք և փորձառութեամբ խօսինք։

Սամաթիա այսօր չունենալով յոյս մը եկեղեցւոյ սնտուկէն՝ իր վարժարանաց նիւթական մատակարարութեան յոյսը աշակերտաց ծնողաց վրայ դրած է. հոն չը կայ բնաւ ձրի աշակերտ. էն աղքատը օրը 10 փարայ և էն հարուստը օրը 60 փարայ կը վճարէ, այնպէս որ ալ ունակութիւն դարձաւ հոն ամեն օր տղուն օրականը վճարել անտրտունջ ամեն կարգի ծնողաց. այս դրութիւնը Սամաթիացւոց ոմանց չը հաճած հրաժարեալ Թաղ. Խորհրդոյ օրովը հաստատուեցաւ, այն չը հաճած Թաղ. Խորհուրդնուն օրովը՝ որոյ քրտամբը ազգէն հաւաքուած դրամոց շնորհիւ կառուցեալ երկու աննման վարժարաններն՝ Տարտանելէն եկող ամեն օտարականներու գաղափարին մէջ հայոց ազգին պարծանաց յիշատակն անջինջ կը թողուն. ո՜ւր էր թէ այդ չը հաճեալ բայց աշխատաւոր Խորհրդոյն անդամներէն միայն անխորհուրդ ու անխելք յամառութեամբ չը հրաժարելովը՝ այն նշանաւոր Թաղն այժմու աննշան վիճակին մէջ չը թողուէր. ո՜ւր էր թէ Վարչութեան Քաղ. Ժողովն խելքը գլուխը բերեր ժամ յառաջ և իւր ներքին խնդրոց համար կազմած կուսակցութեանը մեծ Թաղ մը զոհ տալու ընթացքէն ետ կենար։

Ինչ և իցէ. անցնինք մեր խնդրոյն.

Սամաթիա այսօր իր արդի անկայուն վիճակին մէջ աշակերտաց կողմէն թոշակ կընդունի ամիսը չորս հազար ղրշ. էն աւելի. առաջ երբ Թաղը խռովեալ չէր՝ ամիսը կընդունէր վեց հազար ղրշ. իսկ յետոյ աշակերտաց ոմանց ցրուելէն այդ վեց հազարն իջաւ 4 հազար ղրշ.ի, որ եթէ այսօր հանդարտի Թաղն միայն հրաժարմամբը՝ դարձեալ այդ գումարը կը բարձրանայ իր առջի վիճակը։

Այսու հանդերձ փորձով գիտենք և վստահութեամբ կըսենք՝ որ Սամաթիա առանց հոգնելու և անտրտունջ կարող է 8000 ղրշ. թոշակ վճարել՝ եթէ վարժարանը տղայոց ծնողացը յանձնուելու դրութիւնը հաստատուի։

Բացատրենք.

Թող այն ամեն ընտանիք՝ որ զաւակ ունի վարժարանի մէջ՝ մէկ ներկայացուցիչ ընտրէ իրեն և այս ներկայացուցիչներէն կազմուի ընդհանուր ժողով մը. մէկ ընտանիք կուզէ մէկ տղայ ունենայ վարժարանի մէջ, կուզէ մէկէն աւելի՝ պարտաւոր ըլլայ մէկ ներկայացուցիչ միայն ցուցնելու, այնպէս որ այս ներկայացուցչին պաշտօնը դադրի երբ այդ ընտանիքը բնաւ տղայ չունենայ դպրոցը։

Արդ տուր այսպէս կազմուած ընդհանուր ժողովին ձեռք նախ վարժարանաց նիւթական վիճակը. թող ամեն մէկը տեսնեն ու քննեն մէկմէկու վճարած թոշակը. ես վստահ եմ թէ շատեր պիտի ամչնան երբ իրենց վճարած գումարը բաղդատեն իրենցմէ անկարողին վճարած գումարին հետ, վասն զի դիւրին է դռնփակ խորհուրդ մը խաբելն ինքզինք անկարող ցուցնելով, սակայն շատ ամուր երես պէտք է դռնբաց մեծ ժողով մը խաբելու համար, ուստի մարդը՞ս զէ չուզէ պիտի վճարէ իր ճշդկարողութեան չափովը, որով և ամսական թոշակին գումարը պիտի բարձրանայ 8 հազար ղրշ.։

Գանք ծախքի կողմը։

Վարժարանաց արդի ծախքերը գոհացուցիչ գումարի մը չեն հասնիր, բայց և այնպէս ծնողք ոչ միայն գաղափար մը չունին ատոր վրայ, այլ և ատոր բաշխման վրայ ալ գաղափար չունին. օրինակի համար եթէ տղայ մը ծաղկոցի մէջ օրը 60 փարայ վճարելով՝ փոխարէն իրարու վրայ հինգ բարայի վայելում կընդունի, անդին բարձրագոյն կարգի աշակերտ մը օրը միևնոյն գինը վճարելով կընդունի 10 ղշ. էն աւելի վայելք. ասկից կը հետեւի ծաղկոցաց կատարեալ անխնամ վիճակը՝ այս անխնամ վիճակէն ալ կը հետեւի մեր արհեստաւոր երիտասարդութեան կատարեալ տգիտութիւնն. ո՜րքան կուղես իր արհեստին մէջ առաջին նըշանաւոր տեղ բռնող երիտասարդներ՝ որք իրենց ստորագրութիւնն անգամ դնել չեն գիտեր. ասոնց ամենքն ալ վարժարանի ծաղկոցի մէջ երկար տարիներ անցուցած են, բայց բան մը չը սորվելով դուրս ելած են, ինչո՞ւ, — վասըն զի վարժարանաց ծաղկոցներն ամենակատարեալ անխնամ վիճակի մէջ

են, վասն զի ծնողք ձայն չունին իրենց թաղուն վարժարանին մէջ, սակայն եթէ վերն յիշած ժողովնիս ըլլայ՝ այն ատեն ծաղկոցի տղայոց ծնողք կրնան ձայն բարձրացնել այդ անխնամութեան դէմ, այդ անհաւասար բաշխման դէմ, կրնան կըսեմք ըսել հարուստին թէ՝ քու տղադ օրը 10 դ․ի վայելք կընդունի և դու այդ գումարը վճարելու կարող ես, տուր ուրեմն արդար բաժինդ, ինչո՞ւ հարուստը տայ անհատական վարժարաններուն տարին 50 ոսկի և չըտայ ազգային վարժարանին 20 կամ 30 ոսկի․ բայց ո՞վ պիտի կրնայ պահանջել այդ գումարը՝ Թաղական խորհո՞ւրդք․— Թող ատոնք նախ իրենց յայտնած վէճերը կարգադրեն և ապա վարժարանին այս խոր քննութեանը մտնեն ։ Թաղ․ խորհուրդք չեն կրնար ընելզայս և ոչ ալ կայ պատշաճ համարառու իր ընդարձակ նշանակութեամբը՝ ատոնք տարուէ տարի հաշիւ կուտան Տնտեսական խորհրդոյ՝ չոր ու ցամաք բան մ'է այս՝ այսինքն ատոնք անտուկը ինքնաբերաբար մտած ու ելած օտարին հաշիւը կուտան, և Տընտեսական խորհուրդն ալ տրամադիր է միշտ ելքին կողմը քննելու, որպէս զի չըլլայ թէ փուճ տեղը ծախքեր ըրած ըլլան, բայց եկամուտի կո՞ղմը նայող հարցնող չը կայ թէ՝ ինչո՞ւ եկամուտը ըստ արժանւոյն չէ գոյացեր, եթէ Տնտեսական խորհուրդք նայելու ու հարցնելու ալ ըլլայ՝ բան մը չկրնար ընել, վասն զի 'ի մօտոյ չը գիտեր շահու աղբիւրներն ինչ ըլլալն, սակայն մեր ըսած ժողովը իբրև 'ի հայեցող գիտէ ատոնք ։

Ասկից ալ զատ, եթէ ծախք մը աւելցնել պէտք ըլլայ և այդ ժողովը որոշէ՝ իւրաքանչիւր ծնողք ամենայն հաճութեամբ յանձն կ'առնէ իր օրական թոշակին, բայց հիմայ չըներ՝ վասն զի չը գիտեր պիտի մանրամասնութիւնը ։ Հետևաբար կը կարծէ թէ Թաղական խորհրդոց անպէտ ծախք մ'է բացեր ։

Այլ է ծնողաց իրենց որոշելը թէ այս ինչ յաւելումն պէտք է, և այլ է Թաղական խորհրդոյ որոշելը․ ասոնց առաջինը վճարողին հաճութիւնը կըն. թադրէ, իսկ երկրորդը ․ հրամանը ․ բռնութեան գաղափարը կուտայ վճարողին ․

Գանք խնդրոյն բարոյական կողմը, որ ամենամեծն է ․

Ո—մբ Բ—ալ․

Պէշիկթաշ 1 յունիս 1873

Խմբագիր․

Հայկաբանութեան հետամուտ անձինք կը խնդրեն մեր ալ կարծիքն հրապարակաւ յայտնել երկու հայկական բառերու վրայ, որ աւելի առաւել են Մասիսի և փունջի Մեծ․ խմբագրաց մէջ ցաւալի անհամաձայնութեան մը․

Ի սէր գրականութեան որոյ հետամուտութիւնը ամենայն բանասիրաց բընական մէկ պարտքն է, կընդունինք այդ հրաւէրը՝ իբրև թեթև խնդրոյն այն մասը՝ որ դժբաղդաբար պատժական դատաստանի վճռոյն ենթարկուած է ։

Արդ ՎԱՏ բառը՝ Արիական լեզուաց շատերը կը գործածեն, ընդ որս և մեր լեզուն, և ամենուն մէջ ալ միևնոյն նշանակութիւնն ունին, այսինքն յոռի, անպիտան, գէշ ։ Այսպէս «վատ» բառը Պարսիկը կը հնչէ «պէդ» ։ Անգղիացին «պէտ»․ Գերմանացին «պէօզէ», որք ամենն ալ միևնոյն բառն ըլլալուն լեզուագիտաց համար տարակոյս չվերցընէր, զի քաջ գիտեն թէ վ և պ տառերը լծորդ են, ինչպէս նոյն իսկ հայերէնի մէջ «պողպատիկ» բառը կը գրուի նաև «պողովատիկ» ։

Նախնիք «վատ» բառը միշտ գործածած են տկար, ծոյլ, երկչոտ նշանակելու ։ Հայկաբանութեան աղբիւր համարուող Ս․ Գիրք և ընտիր հեղինակաց մատեանք լի են վկայութեամբք զորս աւելորդ կըհամարիմք մէջ բերել՝ խորշելով յերկարաբանութենէ ։

Արդ «վատ» բառով բարդեալ յիսունի մօտ բառ ունիմք մեր լեզուին մէջ, որք ամենքն ալ վերոյիշեալ նշանակութիւնները կապացուցանեն ։

«վատ» բառէն կելլէ «վատթար» կամ «վտթար» ։ զոր նոյնպէս Արիական լեզուք կը գործածեն ։

Ըստ ծներէս կը հասկցուի թէ «վատ» բառը տաճկերէն «ալչաք» բառին հոմանիշ չէ, ըստ որում Արիական լեզուք այն նշանակութիւնը չունին, և ըստ որում՝ Նախնիք երբեք այդ նշանակութեամբ գործածած չեն, և թարգմանութեանց մէջ ալ յունարէն «բօնիրո՛ս» (յոռի), «օքնիրո՛ս» (վախկոտ), «աէրգո՛ս» (անգործ, ծոյլ) բառերուն իբրև հոմանիշ գործածուած կը գտնեմք միշտ ։

Այս լեզուաբանական ապացոյցները կարծեմ բաւական են ճշդիւ իմաստասիրել տալու «վատ» բառին հայկական նշանակութիւնը, զոր ցարդ անաղարտ պահած են Արարատեան բարբառը գործածող հայերը ։ Ռուսիաբնակ ազգայնոց հետ կենակցող անձինք փորձով գիտեն զայդ ։

Գալով ԿԵՆԴԱՆԻ բառին՝ տարակոյս չկայ որ «կեանք» բառէն ածանցեալ է, և կը նշանակէ կեանք ունեցող, ապրող ։ Նախնիք «կենդանի» բառը հոմանիշ համարած են Հելլենական «զօ՛ն», զօ՛ա, զօ՛օն» բառերուն, որ «զօի՛» բառէն կելլէ, և կը նշանակէ կեանք ։ Այս երկու լեզուաց մէջ ալ սոյն հոմանիշ բառերը կը գործածուին ընդարձակօրէն այն ամեն էակաց՝ որ կեանք ունին կապրին, սկսեալ Անկեց՝ որ աղբիւրն է և պատճառ կենդանութեան, և որ ինքզինքը «ԿԵՆԴԱՆԻ ԵՄ ԵՍ» դոչելով կը փառաւորէ, մինչև ցյետին հիւլէն, որոյ վրայ շունչ մը՝ կենաց նշան մը կը նշմարուի ։ Ըսել կուզեմք թէ սոյն այս բառը Անսահմանէն մինչև սահմանաւորին կենաց վերջին եզրը կը տարածուի ։

Սոյն «կենդանի» բառէն ածանցեալ բազմաթիւ բառեր ալ ունի Հայկական լեզուն, որք առ հասարակ կենաց նշանակութիւն կ'արտայայտեն ։

Այս չափս կարծեմ բաւական կրնայ համարուիլ վերոյիշեալ երկու բառերուն ճիշդ նշանակութիւնը սահմանելու համար ։ Եւ առ այդ միայն կուղղուի մեր նկատողութիւնը ։

Դժբաղդութիւն մ'է որ Հայկական լեզուին շատ մը բառերը այլայլուած են այժմ ոմանց լեզուին և գրչին տակ ։ Բայց նախնիք կեցած են միշտ բառերուն ճշդութիւնը սովրեցնելու և բողոքելու ամենայն աղաւաղութեանց դէմ ։

ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Գեր․ Խորեն սրբազանին վերոյգըրեալ նամակը հրատարակելնէս յետոյ, պարտք կը համարինք ըսել թէ՝ խընդրոյ տակ եղած երկու բառերէն վատ բառին համար Պէկեան էֆէնտի արդէն յայտարարեց թէ գէշ նշանակութիւն մը ունի, հոգ չէ մեզ թէ ատոր տաճկերէն թարգմանութիւնը ալչաք է թէ սէպաթսըզ․ կը բաւէ որ գէշ նշանակութիւն ունի ըսաւ և ճշմարտութիւնը խոստովանեցաւ․ իսկ կենդանի բառը՝ որ աղեկ նշանակութեամբ մեկնուիլ կուզուի՝ երբէք չարդարանար․ եթէ կենդանի բառն ընդհանրապէս աղէկ մեկնութիւն ունի, ուրեմն ներելի պէտք է ըլլայ մեզ ըսել՝ Գեր․ Խորեն կենդանի և կամ երբ անգամ մը մէկու մը հնունը տալէն վերջը այն անձը այն անձը՝ ըսելով անձի մը յատկութիւններն յիշած ու կրկնած ատեննիս ներելի պէտք է ըլլալ՝ այն կենդանին այն կենդանի՛ն ըսել․ որ երբէք ներելի չէ․

Ուստի փոխանակ լեզուն խանդարելու, համարձակ պէտք է խոստովանիլ թէ՝ ինչպէս վատը գէշ նշանակութեամբ գործածուած է, նոյնպէս և կենդանի բառը հոն անարգ նշանակութեամբ գործածուած է․ առանց ատոր կենդանի բառը յետս կոչուած կըլլայ եթէ մարդ նշանակութիւնը տրուի ատոր փունջի այն յօդուածին մէջ ։

Էջմիածնայ վեհ, Հայրապետը այս անգամ Գեր․ Խորեն սրբազանի Արք եպիսկոպոսութիւն տալ բարեհաճեցաւ ։

Ասիա իւր մէկ քանի թերթերուվը Տնտեսական Խորհրդոյ անդամոց անձնական արժանիքը կը քննադատէր․ Տնտեսական Խորհուրդը այս շաբթու բողոք բարձաւ առ Բաղ․ ժողովն ատոր դէմ և տնօրէնութիւն մը պահանջեց ։

Սամաթիոյ Եէնի մահալլէ թաղէն եկած նամակ մը ձեռքերնիս ուշ հասնելուն, երկուշաբթի օր պիտի հրատարակենք ։

Կըսեն թէ Մասիս Գրիգորիս վարդապետէն առած ստակովը 380 լիրայի տուն մը ծախու է առեր ի Պէշիկթաշ ։

Ստանան առնէ մեղքը առած ըստակի մասին, բայց 380 լիրայի տուն մը առնելը ճշմարիտ է․ Աստուած ա՛լ աւելի փառաւոր տուներու արժանացուսցէ ։

Մասիսի մէջ հրատարակեալ Նամակի մը յետագայ մասը Ուսմ. Խորհրդոյ ուշադրութեանը կը յանձնենք ։

Մանզումէ անցեալ շաբաթ հրատարակեց թէ Ցարգոյ Բարսեղ Վարդուկեան հայերէն կամ ուրիշ ո և է լեզու խիստ քիչ ժամանակի մէջ և ամենամեծ դիւրութեամբ ուսուցանելու գաղտնիքը գտած է, միանգամայն և այդ գաղտնեաց ինչ լինելն համառօտիւ բացատրել ջանաց. մեք, արդէն հետախոյզ լեզուաց դիւրագոյն ուսուցման վերաբերեալ գաղտնեաց, փութացինք գտնել զՑարգոյ Վարդուկեան՝ որ հաղորդելով մեզ իւր հնարած եղանակը և տեսնելով որ անհամոզելի կը մնամք, այն դպրոցարանին մէջ՝ ուր կը գտնուէինք՝ երեւնէ աւելի չափահաս անձինք՝ հրաւիրեց որ կարգաւ նստին, իւրաքանչիւրին մէկ մէկ Անգղիերէն բառեր տուաւ կարգով, և նշանակութիւններն ալ ըսելով պատուիրեց որ ամեն ոք իւր միտքը պահէ միայն իրեն տրուած բառն ու նորա նշանակութիւնը. յետոյ վերի ծայրէն սկսեալ ամեն մէկուն բարձրաձայն և յստակ առոգաբանութեամբ ըսել տուաւ բառերը զատ զատ. մեք, որ անգղիերէն լեզուի և ոչ մէկ բառը գիտէինք, այս կերպաւ եօթն անգամ շրջանն ըլլալէ ետք, նոյն բառերն ամբողջապէս և նշանակութեամբ մտքերնիս պահեցինք և բազմութեան առջև ալ ըսինք. մեզ յաջորդեցին նաև հոն գտնուող ուրիշներ. այս փորձին երկրորդ օրը մեք մեզէն ուրիշ փորձ մը ըրինք Մեզպուրեան վարժարանի մէջ Գաղղիերէն լեզուի վրայ։

Երեսնի չափ աշակերտք, ընդ որս և դասարանը ներկայ գտնուող երկու երեք անձինք՝ մէկ քառորդ ժամէ նուազ ժամանակի մէջ յաջողեցան քան և հինգ բառէ բաղկացեալ պարբերութիւն մը գոց ընել։ Զարմանալին սա է որ փորձին տեսանք թէ քանի մ'օր յառաջ այսպէս գոց եղած հատուած մը ուզուած առեն ամբողջապէս կարտասանեն ունկնդիրք։ Ըստ այսմ երկրորդ փորձ մ'ալ Մէզպուրեան Մկրտիչ էֆէնտին ըրաւ հարգ մը տղայոց՝ իր աւանդած մէկ դասին իւրաքանչիւր բառերը կարգաւ ամեն մէկ աշակերտի բաշխելով, ութ շրջանէն ետք և առ հասարակ ամենուն ալ մի և նոյն առենի մէջ ամբողջ կանոնը գոց ըրած լինելը տեսաւ։

Ուրեմն պարտաւոր ենք ըսելու թէ Ցարգոյ Բ. Վարդուկեանի այս գիւտը թէպէտ առաջին հայեցուածով անհաւատալի այլ փորձիւ սքանչելի կերպով օգտակար է, մանաւանդ խիստ քիչ առենի մէջ ո և է լեզուի խօսակցութեան վարժուելու։

Ս. Մ. Սոբենեան
(Մասիս)

Մեծ. Խմբագիր.

ընթերցասիրութիւնը Ազգին մէջ ծաւալելու համար Ձեր ձեռնարկած բազմաջան միջոցները, բազում գովեստից արժանի է։

Ազգի մը ընթերցասիրութեան յառաջդիմութիւնը աժան գրքեր և լրագիրներ ունենալէ կախումն ունի։

Կը գովեմք Ձեր այս փութաջան աշխատութիւնը, որով Օրագրոյ գիրքը աժան գնոյ մը վերածեցիք։

Ուրախ եմ յիշելու թէ 13 տարիներէ ի վեր Ազգին ընթերցասիրութիւնը օրըստօրէ կը յառաջադիմէ։

Քաջ գիտեմ որ դուք արդէն ուխտած էք ազգին աժան թերթ հրատարակել։ Օրագրոյ գինը այսօր մինչև այս գիրքը հասուցիք, դեռ ևս ալ կը ջանաք աւելի մեծ և աժան գիրքի մը վերածել։

Ազգին օգուտը մտածել, և ընթերցանութիւնը ծաւալել, այս է Ձեր վսեմ ուխտը. քաջայոյս եմ որ Ազգն ալ իւր քաջալերութեամբը զՁեզ խրախուսելով, քիչ առենէն Օրագիրը Մանզումէի գիրքով և 10 փրյ. ամենաթեթև գնով մը կը կարդամք։

Երանի էր թէ Ազգային միւս լրագիրներնիս ալ Ձեր անձնուէր ընթացքին հետևելով իրենց գիրքը աժան գնոյ մը վերածէին...։

Ցարաւութիւն կը մաղթեմ, ընդունեցէք կաղաչեմ անկեղծ յարգանացը հաւաստին։

Մնամ խորին յարգանօք
Յ. Խ, Պուչաքճեան

1873 մայիս 29
Ղալաթիա

ՀՐԱՒԷՐ

Երկիւղ կար այս տարի Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդէսը չտօնելու նկատմամբ, բայց շնորհակալութիւն Հայկական բարեհամբաւ ընկերութեան որ ինչպէս ասկից առաջներ, նոյնպէս և այս անգամ փութաց Ազգին արժանաւորութեան տրամադրածն համեմատ հանդէսը տօնելու շարժառիթ ըլլալ։

Հանդէսը ինչպէս յայտնի է առաջին տարիներէն թէ և կոկիկ, բայց հանդիսականք խիստ սակաւաթիւ ըլլալուն պատճառաւ ծանր վնասներու ենթարկուեցաւ ընկերութիւնը, ըստ որում անոնք որ կը փափաքին տարեդարձի հանդիսից անընդհատ շարունակութեան, կը հրաւիրուին իրենց դրամական օգնութիւնը նուիրել, այն օգտաւէտ ընկերութեան մասնաժողովոյ վնասները դոյզն ինչ թեթևցնելու բարի նպատակաւ, որպէս զի վնասնոցք չի յուսահատին և յաջորդ տարի ևս առաւել շքեղ և օրինաւոր կերպով տօնելու կարող ըլլան տարեդարձի հանդէսը 'ի փառս և 'ի պարծանս Ազգին։

Հանդէսները ինչ անունի համար որ կը տօնուին, զայն խրախուսելու, յառաջ մղելու միօք կը կատարուին։ Ուրեմն եթէ մենք Հայքս՝ կը սիրենք Սահմանադրութիւնը, պէտք է որ անընդհատ նորա տարեդարձը կատարենք, և խրախուսենք հանդիսադիրները։

31 մայիս 1873 — Խ. Յ. ՍԱՐԱՃ
Կ. Պօլիս

ԱԶԳ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Գիտէ Մեծ. Հասարակութիւնը թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի մեղրամոմի գործարանը գրեթէ տասներեք տարիներէ 'ի վեր խափանուած՝ անոր արդիւնքէն զուրկ մնացացած էին նոյն յարկի խեղճ պատսպարեալքն։

Ներկայ Հոգաբարձութիւնս զայն վերստին բանալու յաջողած և մոմաչինութիւնը գոհացուցիչ վիճակի վերածած ըլլալուն, կը փութայ հրաւէր կարդալ Մեծ. Ազգայնոց, որ այսուհետև հարսանեաց, մկրտութեան և պարգևի համար հարկ եղած մեղրամոմերն յիշեալ գործարանի 'ի Մեծ — Նոր խան միջնայարկ թիւ 47/49 վաճառատունէն առնուն իբր պարտաւորութիւն և իբր աջակցութիւն յիշեալ հաստատութեան։ Մեղրամոմերն լաւագոյն արհեստով ծաղկազարդ, փայլուն և զանազան զարդարանօք պատրաստուած՝ Եւրոպիոյ գործարանաց մեղրամոմերուն հաւասար են և գրեթէ լաւ քան զայնս իսկ, զոր առնող ազգայինք փորձով պիտի ստուգեն մեր այս յայտարարութիւնը։

Վստահ է Հոգաբարձութիւնս թէ աղքատասէր ազգայինք այս կերպով յիշեալ վաճառատան շահը Հիւանդանոցի 450ի մօտ աղքատիկ պատսպարելոց յատկացած ըլլալը տեսնելով, սրբտի մտօք կը փութան իրենց պէտք եղած մեղրամոմն անկից առնուլ, որով և ազգասիրական զգացմամբ շարժեալ յօժարակամ կը կատարեն այս մասին ունեցած իրենց նուիրական պարտքը։

Յուսով է Հոգաբարձութիւնս թէ իր այս ազգօգուտ ձեռնարկը Ազգայնոց համակրութեանը և քաջալերութեանը արժանանալով, ապագային մէջ աւելի կ'արդիւնաւորի յօգուտ և 'ի մխիթարութիւն խղճալի աղքատաց և 'ի պատիւ համայն ազգին։

Ի դիմաց Հիւանդանոցի Հգբրձթն.

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ա. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ	Գ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

1873 Մայիս 30

... Խմբագիր.

Հետևեալ տողը՝ որ ինքնին կը յայտնէ մարդկային ազգի կենսական վնաս պատճառող մոլութիւնը և անոր դարմանովը ըլլալիք օգուտը՝ կը խնդրեմ Ձեր պատուական Օրագրոյն միջոցաւ հրատարակել բարեհաճիք։

Մնամ անկեղծ բարեկամ
Բ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

1873 յունիս 1

ԱԶԳ

Վաղը՝ որ է յունիս 3՝ Ղալաթիոյ կիրակնօրեայ վարժարանը ժամը 6ին Մեծ. Գրիգոր էֆ. Ճեռահեան պիտի դասախօսէ՝ գինութեան և անոր դառըն որդեանցը և ամբողջ մարմնոյն վրայ կատարած կործանումներուն վրայ, և գինութենէ ծնունդ առած զանա-